

Odgovori Zavoda RS za varstvo narave (ZRSVN) na vprašanja kmetov iz srečanja 4.2.2026 na Igu

- **Glede na to, da imamo vedno več ekstremnih vremenskih dogodkov. Ali se na poročanje o stanju habitatnih tipov in vrst upoštevajo ekstremni dogodki?**
- **Pri poročanju o stanju vrst in habitatnih tipov se upoštevajo ekstremni vremenski dogodki in njihove posledice?
Če ja, kako?
Ali beležite vpliv tudi lokalnih (torej površinsko omejenih) vremenskih dogodkov?**

Ekstremni vremenski dogodki se pri poročanju upoštevajo. Poročanje po Direktivi o habitatih in po Direktivi o pticah je zelo natančno predpisano s strani Evropske komisije. Navodila so dostopna in ocene so sestavljene iz več podocen. Pri poročanju se presodi stanje vrste in kako je ohranjen njen habitat. Ocenjuje se tudi kateri pritiski že delujejo, to pomeni katere dejavnosti trenutno že negativno vplivajo na vrsto ali njen habitat, in pa katere grožnje predvidevamo za prihodnost. V sklopu groženj ocenjujemo tudi podnebne spremembe, tako dvig temperatur, spremembe v letnih časih. Nekatere vrste so na podnebne spremembe razmeroma odporne. Za nekatere se pa že kaže, da ravnopodnebne spremembe močno tudi vplivajo na njihovo pojavljanje. Resne grožnje zmanjšujejo ocene stanja vrst. Na vrste, ki so prisotne le še na posameznih lokacijah, imajo lahko tudi povsem lokalni vremenski dogodki uničujoč vpliv.

- **Na začetku ste omenili, da tudi poplave negativno vplivajo na ogrožene živalske vrste, ali se zavzimate za izboljšanje odvodnjavanja?**
- **Kakšna je poplavnost gnezdišč ogroženih vrst?**

Ljubljansko barje varujemo tudi za vrste, ki so prilagojene na mokrotna, barjanska življenjska okolja. Stoletno osuševanje barja za te vrste ni bilo ugodno. Urejanje vodotokov z namenom čim hitrejšega odvajanja vode le predstavlja visoke vode in poplave po toku navzdol. Razlivne površine so za celovito upravljanje z vodami nujne.

- **Ali so za posamezno vrsto določeni cilji – kako oziroma na podlagi česa pa so bili ti cilji sprejeti oziroma določeni? Ali so to zgolj predvidevanja ali večletne raziskave?**

Omrežje Natura 2000 vključuje 205 vrst. To je zelo veliko in zelo težko bi tako dolgo raziskovali, da bi o njih tako podrobno vse vedeli, da bi lahko sprejemali znanstveno 100% podprte odločitve. Zato je Evropska komisija uvedla dodatne možnosti, kako narediti ocene in kako priti do ciljev. Leto vstopa v Naturo 2000, to je pri nas leto 2004, je postavila kot leto izhodiščne vrednosti. Kadar nimamo posebnih znanstvenih raziskav, se smatra, da

vzamemo vrednost, ki je bila v letu 2004 in potem na tisti vrednosti naprej gradimo dolgoročne cilje. Velikokrat smo pri pripravi Programa upravljanja Nature 2000 vzeli vrednosti tudi iz kasnejših let, ker so bili nekateri monitoringi izvedeni šele po tem, ko smo že vstopili v Naturo 2000. To je mogoče, kadar ni na voljo boljših vrednosti. Načeloma se je pa pri vseh vrstah od leta 2004 prihajalo do zmanjševanja števila osebkov in posledično do nižanja teh ciljev, če smo uporabili vrednosti pridobljene po letu 2004. To, da bi se stanje zavarovane vrste izboljševalo, je zelo redko.

- **Kako je v strategijo varovanja narave predvideno vključiti na primer turizem, urbanizacijo?**

Urbanizacija je v Sloveniji urejena preko prostorskega načrtovanja. Imamo Ministrstvo za naravne vire in prostor, ki ureja prostorsko načrtovanje, od državnih prostorskih načrtov do podrobnih občinskih načrtov, kjer se urbanizacija uravnava, načrtuje, usklajuje z državnimi potrebami in tudi s potrebami lokalnih skupnosti. Turizem predstavlja drugačen problem, ker ni sektorsko reguliran. Posebej po COVIDU je turizem postal velik problem. Ljudje so začeli bistveno bolj množično hoditi v naravo. Imamo različne sektorske organizacije kot npr. Kmetijsko gozdarsko zbornico, Zavod za gozdove, Zavod RS za varstvo narave, nimamo pa podobne organizacije v turizmu. Turizem je skup zasebnih pobud. Varstvo narave se povečanega obiskovanja narave loteva preko upravljanja zavarovanih območij: z usmerjanjem prometa, usmerjanjem obiska, označbami. V posameznih območjih kot na primer Škocjanske jame in Blejski vintgar je že bilo potrebno omejiti obisk. Na Ljubljanskem barju je velik problem s sprehajalci, posebej tistimi s psi.

- **Kaj pa da ti kot lastnik, ti imaš lastninsko pravico, ne moreš uporabljati svoje zemlje v skladu, kakor pač želiš.**

Slovenska ustava določa, da ima lastnina tudi druge funkcije, ne samo pridobitniško funkcijo za lastnika. To pomeni, da je vsak lastnik z ravnanji na svoji lastnini odgovoren tudi družbi. Če bi lastniki lahko vso lastnino maksimalno izkoristili v kapitalne namene, potem kot človeštvo ne bi mogli obstati. Lastninska pravica je omejena glede tega, kakšno hišo lahko zgradite, kakšne izpuste lahko spuščate iz tovarne in podobno. V kmetijstvu je z prostovoljnimi ukrepi SKP podana možnost, da se kmet lahko odloči, da kmetujete na starinske načine, na katere je narava prilagojena in dobi za izpad dohodka nadomestilo.

- **Kaj bo z Naturo 2000 območjem, ko EU denarja ne bo več?**

Odnos med EU in Slovenijo se kaže na različne načine. Slovenija je na EU prenesla pooblastila za določena ravnanja, evropske uredbe direktno veljajo v vseh državah članicah, evropske direktive pa morajo države članice smiselno prenesti v svojo lastno zakonodajo. Evropski skladi so vir financiranja številnih dejavnosti, ki potekajo v Sloveniji. Območja Natura 2000 izvirajo iz evropske direktive. To pomeni, da so določena s slovensko zakonodajo, ki

predstavlja obvezo tudi v primeru, da bi se financiranje iz EU ukinilo. Je pa financiranje varstva narave iz evropskih virov več sto krat manjše od tozadavnega financiranja države v okviru skupne kmetijske politike, tako da bi ukinitve EU virov najbrž predstavljala manjši problem.

- **Strategija je varovanje določenih /živalskih /rastlinskih vrst? Kakšni ukrepi sledijo v primeru, da se le-ti preveč namnožijo?**

Prevelika namnožitev zavarovanih domorodnih živalskih vrst je izredno redka. V takem primeru sledi aktivno upravljanje vrste, ki lahko vključuje tudi odvzem vrste iz narave.

- **Pravite, da živali izumirajo zaradi ekstremnih vremenskih pogojev (vsi vemo da so tudi dinosavri umrli), zakaj potem dajete tak pomen prepovedi gnojenju?**

Vegetacija travniških habitatov in posledično tudi vrste, ki so nanjo vezane, je prilagojena na bistveno manj gnojenja, kot ga izvaja sodobno kmetijstvo. Gnojenje favorizira majhno število pogostih vrst in močno osiromaši biotsko raznovrstnost.

- **Zakaj se stanje habitatov vrst slabša glede na čedalje večje regulacije pri kmetovanju? Predvideno je bila regulacija kmetijstva v letu 2004 slabša, vendar je bilo več vrst oz. večja biotska raznovrstnost?**

Stanje habitatov se v veliki meri slabša, ker je delež površin vpisanih v KOPOP ukrepe za ekstenzivno kmetovanje razmeroma nizek proti ostalim površinam, kjer se je intenzivnost kmetijstva povečala.

- **Kdo je dolžan izvajati ukrep proti invazivnim tujerodnim vrstam ptic, oz. živali? Kako ukrepati?**

V kmetijskem prostoru je dolžan izvajati ukrepe proti invazivnim tujerodnim vrstam lastnik zemljišča. Le v primeru, da bi bila odstranitev invazivne tujerodne vrste zelo zahtevna, je za to odgovoren ZRSVN.

- **Glede na predstavitev omenjenih 690 ha, ki je bilo predstavljeno in obljubljeno EU, kažejo podatki JSKS, da so kapacitete presežene?**

Ciljni vpis v večino KOPOP operacij na Ljubljanskem barju ni dosežen. Večji porast vpisa je predvsem na operacijah, ki so manj ekstenzivne in manj prispevajo k varovanju biotske raznovrstnosti.

- Kakšna je bila populacija kosca leta 2004 pred SKP, Naturo 2000, pred nastankom krajinskega parka, in kakšna je ta danes, leta 2024?
- Zakaj ne prikažete stanja zavarovanih vrst pred začetkom SKP in krajinskega parka?

Monitoring kosca je dostopen na strani [Porocilo monitoring ptice 2024 corr cistopis.pdf](#) tu pa podajamo izsek iz dokumenta. Stanje kosca dobro odsluikuje tudi stanje številnih drugih vrst mokrotnih travnikov, ki so najpomembnejši varovani habitat Ljubljanskega barja.

Tabela 2: Primerjava števila koscev, zabeleženih na obravnavanih SPA v letih 1992 ter 1999-2024. Sivo so označeni podatki, ki so bili zbrani le z enim popisom, brez ponovitve. Oranžno so označena območja, na katerih popis v določenem letu ni bil opravljen.¹

	Ljubljansko barje	Cerkljsko jezero	Breginjski Stol	Nanošica	Planinsko polje	Dobrava-Jovski *	Dolina Reke	Snežnik-Pivka	Skupaj
1992	236	101	14	12	29	6	30	-	428
1999	245	54	41	30	31	17	58	16	492
2000	-	54	-	-	-	-	-	-	54
2001	-	65	-	-	-	-	-	-	65
2002	165	76	44	17	26	14	-	14	356
2003	146	74	-	28	-	-	-	-	248
2004	104	61	84	22	23	20	16	10	340
2005	134	47	52	22	20	21	-	7	303
2006	171	22	34	20	-	36	25	-	308
2007	142	54	53	13	11	40	20	3	336
2008	106	35	73	21	13	17	18	-	283
2009	122	-	26	12	12	16	1	-	189
2010	118	54	15	18	16	12	0	7	240
2011	131	82	35	5	13	11	14	2	293
2012	119	70	24	25	19	7	13	9	286
2013	97	36	32	16	11	8	24	7	231
2014	114	50	24	21	14	25	11	3	262
2015	126	61	24	30	28	18	3	6	296
2016	88	58	25	28	40	26	4	3	272
2017	61	62	20	19	21	14	5	3	205
2018	46	113	33	26	23	15	6	8	270
2019	80	98	14	16	27	14	14	5	268
2020	98	103	12	8	26	10	6	4	267
2021	88	45	9	9	18	12	4	4	189
2022	47	30	5	2	13	6	3	0	106
2023	32	21	7	7	12	6	0	6	91
2024	36	33	5	12	15	6	0	1	108

* vključeni le podatki za Jovse, ki so bili do zadnjih sprememb Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) sestavni del območja »Kozjansko-Jovski«

Mnenja udeležencev po predstavitvi ZRSVN

- Martina Kačičnik Jančar je pripravila predavanje, ki ga najhitreje opišem z » kaj mi delamo«, morala pa bi govoriti o tem kaj delamo kmetje.
- »Živali ne morejo iti v trgovino«.... Tudi ljudem ne zraste hrana v trgovini. Samo v razmislek o smiselnosti te izjave!